

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 22

Sobota, 17. marca 1934

Leto IX

Avstrijski dogodki v beograjski skupščini

V proračunski debati za proračun zunanega ministrstva je imel daljši govor o smernicah in potrebah naše zunanje politike tudi poslanec inženjer Šega, ki se je ob tej priliki tudi ostro izrazil proti krvavemu in nekulturnemu načinu borbe avstrijske vlade s socialno demokracijo, ki je nastopila s strojnici in topovi in ni štedila niti žen in otrok in je težko ranjene delavce obešala na vešala, tako da se je ves civiliziran svet zgražal nad temi grozovitostmi. In vse to zato, ker je avstrijska socialna demokracija bila edina zapreka zjedinenju italijanskega, avstrijskega in madžarskega fašizma in njegovga tajnega oboroževanja, v svrhu revizije obstoječih mirovnih dogovorov. Mi smo avstrijski socialni demokraciji, ki je bila najboljša garancija miru v Podonavju, mnogo dolžni, če se spomnimo samo na slučaj Hirtenberg... Nadalje se je govornik zavzemal za obnovitev vse-slovenske politike, ki pa ni mogoča brez največje slovanske države, Sovjetske Rusije, in je zahteval, da se vse nesodobne sentimentalnosti postavijo ob stran in se čimprej vpostavijo zopet normalni diplomatski odnošaji s Sovjetsko Rusijo, ker predstavlja to za nas tudi vprašanje eminentne gospodarske važnosti. V istem smislu glede priznanja Sovjetske Rusije se je izrazil tudi več drugih govornikov, kakor dr. Vošnjak, Dimitrijevič in Kajmaković, ki je tudi ostro obsodil avstrijski pokolj. Govorniki s povdarjali, če vzdržujemo normalne odnošaje z Italijo, Nemčijo in Avstrijo, kjer vladajo tudi nedemokratske revolucionarne politične struje, ki so se z nasiljem polastile oblasti; zakaj bi tega ne mogli z Rusijo, ki nam je gotovo bolj sorodna.

Obračun s fašizmom na Estonskem

Estonska si ne pusti od fašistov diktirati

Prilikom politične borbe za zborniške volitve, ki bi se imele vršiti 24. t. m., so zlasti agresivno in predržno začeli izstopati estonski fašisti raznih barv, predvsem takozvani frontni bojovníki, ki se zadnji čas pojavljajo tudi v raznih drugih deželah. Ti estonski bojovníki so že pred volitvami začeli zahtevati vso oblast zase in groziti vladi. Vlada se jih pa ni zbalala, ker ima večino naroda za seboj, čeprav je demokratična, in jih je prijela s trdo roko. Razpustila in prepovedala je bojovníkom vse organizacije, kjer so se ji pa zoperstavljali, jih je užugala z vojaštvom in strojnici. Pripravljali so državni prevrat, a jim je vlada še pravi čas stopila na prste in dala generalu Laidouerju izredna polnomočja, da jih likvidira. Nad vso deželo je proglašeno obsedno stanje. Nameravane volitve bodo najbrž prelozene na nedoločen čas. Kakor podobni pokreti po drugih državah, so tudi estonski bojovníki bili močno pod vplivom nemškega hitlerizma.

Nočno delo pekov na Nizozemskem. Na Nizozemskem je bil uveljavljen zakon, po katerem se sme pričeti z delom v vseh pekarnah šele ob 5. uri zjutraj.

V duhu in zavesti naprej!

Sodružni pozdrav delegatom pokrajinske konference strokovnih organizacij v Ljubljani

Jutri se zberu sodruzi in sodružice v Ljubljani na konferenci strokovnih organizacij v dravski banovini, da razpravljajo o svojih organizacijskih in o delavskih socialnopolitičnih zadevah. Naloga strokovno-organiziranega delavstva je to, zaradi tega smo tudi uverjeni, da bo konferenca z vso resnostjo in iskrenostjo razpravljala o važnem dnevnem redu:

Nezaposlenost, nizke mezde, zavarovanje za nezaposlenost ter starost in onemoglost.

Kdo se resno briga za ta in še mnogo drugih vprašanj?

Kdo se resno briga za

zakon o minimalnih mezdah,

kdo za izvajanje obstoječe delavskovarstvene zaščite? Kdo za nujno skrajšanje delovnega časa?

Vsa javnost govori in piše o teh vprašanjih, priznava, da postajajo socialne razmere tako kritične, da je potreba ukreniti nekaj resnega.

Prav te dni je izšel poziv, ki kaže, kam brede današnja nesrečna družba. Izšel je poziv na

»dobra srca«,

v katerem se poziva občinstvo, da prevzema zapuščene, osirotele in zanemarjene otroke od najnežnejše starosti do dijakov in vajencev, ker jih je preveč, da bi javna skrb mogla skrbeti zanje. Število teh otrok se vedno večja. Vsak si lahko izbere otroka, ki mu je všeč ali mu utegne koristiti tako ali tako, v gospodinjstvu, v gospodarstvu, za družbo itd.

Toliko je teh siromakov, da jih dobi, kdor hoče, zastoni.

Ali bo dotičnik otroka izrabljati ali ga štel med svoje rodbinske člane, to je odprto vprašanje. V prejšnjih

dobah so sužnje kupovali, ker je bilo malo ljudi, danes dobiš otroka, če imaš »dobro srce«, brez denarja. Kaj boš delal z njim, je v tvojih rokah.

Ta apel, kakor je značilen za današnje dobo, je utemeljen v razmerah in je zrcalo ne le položaja otrok, marveč

živa slika splošnih socialnih razmer delovnega ljudstva.

Delavci in nameščenci sami najbolje poznajo svoj kritični položaj. Ni potrebno rekrimirati in naštevati tu posameznih vprašanj, ker so vsa socialnopolitična vprašanja en sam kompleks. V njegovih napakah, v njegovi glavni napaki

eksploataciji človeštva

in diktaturi nad njim je vse zlo.

Zato so zahteve delavstva po reformah, po odpravi krivic nele subjektivno, ampak tudi objektivno opravičene, ker so stavljene ne samo v dobrobit posameznega stanu, marveč vse človeške družbe.

Prepričani smo, da so vsi delegati in delegatice prežeti z idealizmom in zavestjo, da se bore v svojih organizacijah za najvišji cilj. Zavedajo se vsi dveh najvažnejših načel delavskega gibanja solidarnosti in discipline v interesu skupnega cilja. Zato smo tudi uverjeni, da bo ta konferenca položila

nov, močan del trdnjave delavskemu gibanju.

Vsi za enega, vsak za vse!

V tem smislu, sodruzi in sodružice, Vas najiskreneje pozdravljamo! S srcem smo z Vami! Vi pa se zavedajte svoje svete misije na konferenci v zavesti, da vsi gledamo s ponosom in neskaljenim zaupanjem na Vas!

Delavska delegacija pri predsedniku parlamenta in predsedniku finančnega odbora

Za pomoč brezposelnim.

Delegacija, sestavljena iz zastopnikov vseh delavskih zbornic, je bila dne 5. t. m. pri predsedniku parlamenta g. dr. Kostu Kumanudiju in predsedniku finančnega odbora dr. Ninku Periču, katerima je poročala o stanju nezaposlenosti ter položaju nezaposlenih. Pojasnila jima je resolucijo, ki je bila sprejeta na konferenci dne 3. in 4. t. m. ter zahtevala, da se uvažuje.

Oba sta izjavila, da uvidevata

vso težino problema ter da se bosta potrudila, da se ustrezne zahtevam resolucije. Nato se je razpravljalo še o tehnični proceduri, da se pooblaste borze dela, da bi dajale podpore največ 20 tednov namesto 6 v znesku Din 15.— namesto dosedanjih Din 10.—.

Upati je, da se to vprašanje v najkrajšem času reši v prid nezaposlenim.

Obtožba zaradi veleizdaje

20 članov uprave socialnodemokratske stranke v Avstriji je obtoženih.

Dne 2. marca t. l. je izročila dunajska policija državnemu tožilstvu rezultate preiskave proti razpuščeni socialnodemokratski stranki. Na podlagi preiskave je državno pravdništvu obtožilo 20 članov glavne uprave socialnodemokratske stranke zaradi veleizdaje oziroma udeležbe v njej. Obtoženi so: bivši dunajski župan Karl Seitz, dr. Robert Danneberg, dr. V. Ellenbogen, Johan

Pölzer, dr. Karl Renner, Oskar Helmer, Pavel Richter, Henrik Schneidmadel, Pavel Speiser, Albert Jochmann in Helena Prostnauerke. Obtoženi so tudi dr. Oton Bauer, Julij Deutsch, Karl Heinitz in Johan Schorsch, ki so pa srečno pobegnili v emigracijo.

Tako bodo sodili izdajalci ustave branilce ustave in zakonov.

Mezdni spor delavstva v podjetju KID na Jesenicah

V dopisu z dne 2. marca t. l. je Kranjska industrijska družba sporočila Savezu Metalnih Radnika Jugoslavije podr. Jesenice predlog za spremembo čl. 5. kolektivne pogodbe, na podlagi katerega bi družba lahko znižavala delavstvu zaslužek na vsakih 14 dni. Pri tem se sklicuje na nove in zvišane državne in banovinske davke ter doklade, kakor tudi, da se morajo nabavljati novi stroji in druge moderne naprave amortizirati. Pri vsem tem pa je omembe vredno neprestano sklicevanje KID na inozemsko konkurenco na železnem trgu. Poleg gornjega predloga pa navaja KID tudi potrebo znižanja akordnih postavk in nadomestnih mezd.

Te zahteve podjetja pa delavstvo odločno odklanja, ker je za nabavo novih strojev in drugih tehničnih naprav v decembru 1931 in aprilu 1932 že ponovno pustilo na svojih mezdah, obenem pa je tudi bilo primorano podvojiti in v gotovih slučajih celo potrojiti svojo delovno silo, da je nadomestilo število reduciranih delavcev v posameznih obratih. S tem je povedano, da je delavstvo s popustitvijo na svojih mezdah, podražiti kurjave in z nadomestitvijo števila reduciranih delavcev imelo že preveč uvidenosti za težnje in napredek podjetja, dočim so se glavni funkcionarji družbe odpovedali samo brezplačni kurjavi, kar pa je z ozirom na njihove kolosalno visoke plače, — ki se dajo pa le delno ugotoviti na podlagi plačanega uslužbenskega davka, — zelo malenkostna ali sploh nobena žrtev. Če vzamemo za primer, na kako primitiven način se je vršilo proizvajanje železnih produktov v plavžih pred 45 leti, imamo dokaz, da je delavstvo vseskozi doprineslo velike žrtve za napredek podjetja KID, ki je domala ves čas svojega obstoja visoko aktivna. Iz tega sledi, da KID ne more očitati delavstvu nikake sabotaže dela, temveč mu mora priznati, da ima ravno njeno delavstvo vse zasluge za sedanjih razmah in za dosegajo milijonskih vrednot, ki so v posesti KID.

Z ozirom na to je ravno delavstvo najbolj upravičeno zahtevati od KID uvidenosti v tem, da preneha ta z vednim izkoriščanjem in prelaganjem vsakterih bremen na pleča njenega delavstva, da ne bo to delavstvo kdaj primorano poseči po ostrejših obrambnih sredstvih. Če bi hoteli gotovi gospodje funkcionarji KID imeti vsaj nekaj te uvidenosti, bi imeli vsaj lahko mirno vest in bi v tem slučaju lahko odpadli vsi izdatki za množitev in oboroževanje čuvarjev ter za nabavo bestialno vzgojenih psov za njih osebno varnost na račun podjetja in delavstva.

Kurilniško delavstvo pred popolnim propadom

Plače železniških delavcev so danes minimalne, saj znaša začetna plača navadnega delavca na železnici Din 19.80 in končna plača po 36 letih Din 31.50 za 8 ur dela. K tej plači sme priti še uvečana plača do največ 15 odstotkov, tako, da bi znašal po 36 letni službi zaslužek delavca na železnici za 8 ur največ Din 36.20. Ker se danes v večini edini deli le po 7 ur dnevno, zasluži torej delavec le Din 31.70, dočim zasluži mlajši delavec po par letih službe komaj po Din 20.— dnevno. Od tega naj plačuje visoke prispevke za bolniški fond, starostno zavarovanje, davke in kako naj potem preživlja številno družino?

Litvanski nacionalistični šovinisti vprizarjajo zadnji čas ljuto gonjo proti poljskemu življu v Litvi; napadajo Poljake javno, razbijajo jim okna na stanovanjih, onemogočajo poljski pouk v šolah, ne dopuščajo, da bi se v cerkvah vršile poljske pridige in z letaki pozivajo na splošni pogrom nad poljskim prebivalstvom. Med obema državama je radi tega zavladala precejšnja napetost.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Konferenca svobodnih strokovnih organizacij

K pokrajinski konferenci v Ljubljani

Dne 18. in 19. t. m. se bo vršila pokrajinska konferenca svobodnih strokovnih organizacij v Ljubljani. Konferenca se bo bavila z važnimi organizatoričnimi in socialopolitičnimi zadevami. Med važna vprašanja spada tudi obdavčenje za »bednostni fond«. Prvotno se je uvedel ta davek nekako prostovoljno ter je bilo določeno, da ga upravljajo razne korporacije. Delavska zbornica, strokovne organizacije, kar pa se ni izvršilo. Za bodoče leto je ta davek znižan ali uveden kot banovinska doklada.

Namen bednostnega fonda je bil podpiranje nezaposlenih materijelno in z organizacijo javnih del. V ta fond so prispevali mezdni nameščenci. Kakor pa vidimo z poročil, se je razmeroma velik znesek tega fonda porabil v podpiranje nemezdskih oseb in podpiranje del, pri katerih mezdni nameščenci pridejo malo v poštev, pač pa se razbremenjuje podeželske občine in druge korporacije, da jim ni treba skrbeti zadostno za sredstva, ki so njim v prid in za socialno preskrbo potrebnih domačinov.

Iz tega razloga je potrebna reforma bednostnega fonda. Reforma, ki bo jamčila, da dobe pomoč ljudje iz onih vrst, ki so v ta fond prispevali, to je, mezdni delavci in nameščenci po mestih, v obrti in industriji.

Bednostni fond bi se moral odkazati borzam dela, upravljati bi ga morali posebni odbori iz zastopnikov Delavske zbornice, delavskih strokovnih organizacij in borze dela. Šele v tem primeru bi bilo podano jamstvo, da služi bednostni fond svojemu namenu.

Umesten bi bil apel na državno vladu, predvsem na ministra socialne politike, da odobri proračun dravske banovine s takim navodilom.

Prav dobra in vendar poceni je

Dobite jo povsod

Tone Maček:

53

Slučaj Kumberger

»O kom govorite?« se je oglasil Čepinov Jaka, ki je ravnokar prilezel po lestvi skozi luknjo, za njim pa njegov tovariš. »Kdo se kolje?«

»A, o podganah se menimo, pa smo ugotovili, da so bolj pametne ko ljudje.«

Čepinov se je vseknil z dvema prstoma in zagodrnjal: »Prokleti dim. Skoraj bi se bil zadušil. Leži ko svinec. Nikamor ga ne nese. Pri nas je tudi streljal. Zdaj pa lahko čakamo do jutra...«

Ježno se je odkajšal in pljunil, nato pa je vzel iz mehurja nov zalogaj tobaka. Ponudil je tudi Francetu:

»Fant, založi, če hočeš knap postati.«

France se je zahvalil.

»Če boš kaj dolgo med nami, se boš že privadil,« je menil Čepinov in zataknil mehur za pas.

»Torej o podganah je bila beseda? Da, zelo nadležna žival, a meni bi se zdelo dolgočasno, če bi jih ne bilo. Veste, včasih so pa le velikega pomena, na primer, kot znanilke kake nevarnosti. Ko se je lansko leto doli na sedmi pripetil tisti veliki zasip, so se imeli fantje samo podga-

Obramba proti naskoku Kranjske industrijske družbe na delavske pravice

Akcija pri oblasteh, pogajanja v Ljubljani, poročila na Jesenicah, pogajanja na Jesenicah.

Jesenice, dne 14. 3. 1934.

Zadnjič smo poročali o izredno uspelem kovinarskem shodu. Takoj po tem shodu so kovinarji informirali o položaju oblasti in se je že v ponedeljek, dne 5. t. m. zglasila deputacija kovinarjev pri g. okrajnemu načelniku v Radovljici, kjer ga je obvestila o vsej situaciji ter mu izročila ves tozadevni material. G. načelnik je obljubil vsu svolo pomoč v tej borbi.

Na dopis, ki ga je delavstvo sklenilo na shodu z dne 4. t. m. in ga poslalo KID, je KID odgovorila dne 7. t. m., da so 1. delavci sokrivi, ker še ni kolektivne pogodbe, ker so jo zavlačevali, 2. da vztraja KID pri svojih zahtevah in 3. da vabi delavske zastopnike na pogajanja pri Zvezi industrijcev v Ljubljani za petek, dne 9. t. m. pred oblastmi.

Delavstvo je na saveznem svetu SMRJ in na saveznem svetu vseh organizacij razmotrilo položaj, se odločilo oditi v Ljubljano, izbralo svoje zastopnike ter sklenilo: KID mora pred vsem preklicati točki 1. in 2. svojega dopisa z dne 7. t. m., potem se bomo pa pogajali na temelju delavskih zahtev, ne pa zahtev KID.

V petek, dne 7. t. m. se je vršila v Ljubljani razprava pod vodstvom inspektorja dela inž. Barage. KID so zastopali gen. ravn. Noof, gen. tajnik dr. Obersnel, teh. ravn. Dostal in obratovodji Šiler in Rekar, dalje za Zvezo industrijcev tajnik dr. Golia, za Delavsko zbornico s. Kopač, za delavstvo pa od SMRJ 2, od JSZ 3, od NSZ 2 zastopnika ter vsi trije glavni zaupniki s Save, Javornika in Dobrave (od tu njega namestnik). Že uvodoma je inž. Baraga pojasnil, da niti ne ve, zakaj gre. Prvo dopoldne so obojni pooblaščenec porabili, da razčistijo položaj in so se med seboj pobijali. Zastopniki KID so naglašali, da je potrebna izprememba v splošnem, ker je KID izredno mnogo investirala, s tem je delavstvu omogočila zaslužek sploh in celo višji zaslužek,

da gredo akordni zaslužki zaradi povišane produkcije kar v nedogled,

in jih je treba skrčiti, da mora delavstvo prispevati k odplačilu teh investicij, da je treba delovni čas še bolj izrabiti in da je treba ponekje izvesti tudi redukcije. Delavstvo je pa nasproti temu vztrajalo na svojem stališču, da je investicije in njih amortizacijo žrtvovalo že dovolj in na vse močete načine (redukcija staleža, 10—20% znižanje akordnih postavk, izguba kurjave, prazniki itd.) ter da ne more ničesar več dati, ker še nima niti življenskega minimuma, da je pri višji produkciji potrebno kljub vsem strojem tudi več dela in da je treba to delo tudi plačati, da vendar ne gre, da od višje produkcije delavec ničesar nima,

da je delovni čas izrabljen 100%

in kdor trdi kaj drugega, ne pozna dela, da so vse redukcije staleža ali posameznih posad nemogoče in življenju nevarne, ker so že zdaj premajhne in je zaradi tega toliko nesreč, sploh delavstvo odklanja vsako misel na izpremembo delovnih pogojev in kolektivne pogodbe v smislu dopisa KID z dne 2. t. m. Večkrat je že kazalo, da se bodo pogajanja razbila, toda končno se je našla osnova za pogajanja in delavstvo je pristalo na njih nadaljevanje. Za temelj pa je bila kolektivna pogodba od spomladi 1932, dočim so bili pogoji KID zavrženi. Zaradi tega so zaupniki ostali v Ljubljani še v petek popoldne in soboto dopoldne in v velikem boju uredili tole: ugodno nekaj postavk v splošnih določilih tako o vajenih ter vrtnih se vojaki, precej so debatirali o razvrstitvah posad, stanovanjih, kurjavi itd., toda to slednje so pustili še odprto. Dalje je bila velika debata o predlogih obratovodstev za martinarno, mrzlo valjarno, žičarno in žebljarno ter Javornik.

Tu so delavci pobili vse argumente,

ki so bili kakor zgoraj: investicije se inorajo takoj plačati, ker bodo morda v kratkem že nazadnjaške in potrebne nove. Delavstvo plačaj s svojimi mezdami zraven — čeprav ne ostane nič tvojega (op. stavca). Ker pa v teh borbah zastopniki tovarne niso zaupnikom verjeli, so pa zaupniki povabili vodje tovarne, ki so se kakor so izjavili, umaknili jeseniškemu združenju pred delavstvom, kjer naj se vršijo direktne razprave. In obratovodji sta to sprejela. Razprave v Ljubljani so bile zelo zanimive in se bomo morda še kdaj povrnili nanje. Zaenkrat omenjamo samo, da so se zastopniki KID sklicevali tudi na to,

da morajo znižati mezde zaradi očitkov ostalih podjetnikov, da jim KID kviri mezde...

Delavstvo na Jesenicah je bilo stalno pripravljeno. Vse prosto delavstvo je bilo zbrano pred Delavskim domom. Sedemkrat se je govorilo z Ljubljano o poteku razprav. Ko so zastopniki delavstva prišli, jih je pred kolodvorom čakalo nekaj sto ljudi, katerim je moral s. Toman pojasniti potek razprav. Nato so se delavci mirno razšli.

V petek se je vršila na županstvu konferenca, o kateri bomo poročali posebej. V nedeljo popoldne ob 2. uri se je vršil v Delavskem domu obratni sestanek vsega delavstva. Obe dvorani sta bili polni, oder je bil poln, okna vsa odprta in zunaj polno ljudi, pa še vsi niso prišli poleg. Predsedoval je s. Čelesnik, govorili so pa s. Skrlj, Kristan, Kopač, Čelesnik, Toman, dalje za JSZ gg. Gaser in Rozman, za NSZ g. Zupan, dalje ss. Vister Tine, Vister Avgust, Jeram Jurij itd. Zastopniki so poročali o poteku predpriprav na Jesenicah ter o razpravah v Ljubljani, za katere so bili prečitani po 10 in več strani dolgi zelo točni zapisniki.

Delavstvo je soglasno odobrilo postopanje svojih zaupnikov in jim je izreklo zaupanje.

Zelo ogorčeno je pa bilo na obratovodjo martinarne, ki je stavil v Ljubljani razne neumestne predloge. Delavstvo je pripravljeno na direktna pogajanja, kjer bo povedalo svojim obratovodjem, da je že sito stalnih razburjenj. Ta pogajanja morajo biti gotova do 25. t. m., potem se bo pa še pred 1. aprilom podpisala kolektivna pogodba.

Podkrepljeni na prvi poti so šli delavski zaupniki na delo in se za martinarno že vršijo prvi predrazgovori med kadrom zaupnikov in obratovodjo, v četrtek, dne 15. t. m. bodo pa najbrž pričela direktna pogajanja.

Delavstvo je odločeno zmagati. Ne bo popustilo, ker nič več popustiti ne more in tudi nihče ničesar terjati ni upravičen. Volja vseh do zmage je popolna in krepija jo delavsko zaupanje in solidarnost.

Trst svobodna luka? Italija si na vse pretege prizadeva, kako bi dobila več gospodarskega in političnega vpliva v srednji Evropi. V ta namen hoče dati Avstriji in Ogrski prosto luko za trgovino. Obenem se tudi pogaja z Anglijo, ki naj bi dobila prosto luko v Trstu za angleški premog. V slučaju, da se Italija spozna s Nemčijo, utegnejo nastati v srednji Evropi drugačne politične razmere, v katerih bo dominiral novi blok ter ogrožal vzhod in zahod. To so tehtni razlogi, ki govore za to, da se tudi Mala antanta pridruži gospodarski organizaciji srednje Evrope z aktivnim sodelovanjem.

Vsi so se vpletli v pogovor in vsak je znal povedati o podobnih slučajih. Janez je povedal, kako mu je pri vojaki pravil nek mornar o čudni darovitosti ladijskih podgan.

»Če je enkrat ladja na tem, da se potopi, jo začnejo podgane zapuščati in skakati v morje.«

»O tem sem že tudi jaz slišal,« je povzel besedo Kurent. »Vem pa iz lastne izkušnje nekaj sličnega o ušeh. Ko sem bil še doma, pri Sveti Katarini, se je neke zime zatekel k nam znan berač. Resno je zbolel in ni mogel nikamor več. Mati mu je postlala za pečjo. Tretji dan so pa nenadoma začele lezti uši od njega kar v procesijah ko mravlje. Ko je mati to videla, je naročila dekli, da je pripravila škaf luga, s katerim je umila krog in krog ves zapeček, tudi po tleh, da je ugonobila uši. Sama pa je šla v kamro po blagoslovljeno svečo, ki jo je prižgala in stisnila beraču v roko in molila nad njim rožni venec. In čez dobre pol ure je berač izdihnil.«

Trenutek so vsi molčali. Janez je vstal in rekel, da gre pogledat, če se je že skadilo. Zlezel je po lestvi navzdol. Čepin je preložil svoj čik od levega proti desnemu licu in je izpljunil dolg brizg rujave slin. France je vprašal:

»Pa so jamske podgane ravno take kakor one na površju, po kletih in kanalih?«

(Dalje prihodnje.)

T. M.

Slava Borcem za Svobodo!

V Avstriji sveti srd v nebo kipi, v Avstriji sveta kri barikade škropi, avstrijski proletarijat je robsko potrpljenje minilo,

avstrijsko delavstvo se je k obrambi zgrnilo! Delavske domove rušijo topovski vzrivi, v ruševinah umirajo otroci, ki niso krivci, predstavljajo se kroglam obupane žene želeč si smrti, kjer ni več rešitve nobene! Brezvestna soldateska brez sramu ubija, prekrasni beli Dunaj se v smrtnih krčih zviha,

ljubše so reakciji brezupne razvaline, ko ljudstev svobodnih neslutene vrline! V Avstriji sveti srd v nebo kipi, v Avstriji sveta kri barikade škropi, junaške borce občuduje ves pošten svet, njih sovražnik je pa tisočkrat proklet! Četudi prapor Vaš že zdaj bo zlomljen, strt, pokazali ste nam, kaj je junaška smrt! V zgodovini ste le krasna epizoda, ki pa nevzdržno na temeljih gloda! Vaše rdeče seme zdaj črna zemlja pije, iz njega prej al' slej nam rdeča zarja vzklije!

Skrušeni se sklanjamo nad svežimi grobovi, še tesneje bodo nam zategnjeni okovi, spomin na Vas pa živel bo iz roda v rod, preživel bo še mnogoteri preki sod! Z Vami smo preživljali to strašno dobo, na grobovih Vaših Vam prisegamo zvestobo: Vaša sveta kri prelita ni zaman — nekoč zasije nam Veliki Dan —! Slava Vam!

Doma in po svetu

Pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu, je bila v torek, 13. t. m., zaključena obravnavava proti 19 obtožencem radi komunizma. Vsi so Slovenci, med njimi dva italijanska državljana, ki bosta po prestani kazni izgnana. Od njih je bilo 17 obsojenih na skupno 47 let in tri mesece ječe, oziroma zapora in odgovarjajoče število let izgube državljanjskih pravic. Dva sta bila oproščena.

Kaj se je babil sanjalo... Te dni je objavil »Slovenec« brzojavko iz Prage, da bo baje slovaški vodja klerikalcev, znani pater Hlinka, stopil v češkoslovaško vlado, iz katere bodo radi tega izpadli socialni demokrati. Od tega je že preteklo več kot en teden, a na Češkoslovaškem noben list niti kaj podobnega ni poročal. »Slovenčeve« želje se torej še dolgo ne bodo izpolnile.

Pripravlja se Veliki Beograd s priključitvijo Zemuna in 13 okoliških občin, ki bi imel potem 300.000 prebivalcev.

Japonska torpedovka »Tomocura« se je potopila. Bila je to čisto nova vojna ladja posebnega tipa, ki je prvič šla v odprto morje na vežbe, a jo je silen vihar zajel in obrnil, da je ležala v vodi s trebuhom navzgor. Na torpedovki je bilo 113 mož posadke, ki so se v ladji najbrž vsi zadušili. Poškodovano ladjo se je sicer posrečilo privleči v najbližje pristanišče, vendar je japonska javnost radi te nesreče zelo poparjena, ker je smatrala ladjo za najboljši moderni tip in so nameravali zgraditi še 16 novih torpedovk istega tipa. Zdaj pa je ta načrt padel v vodo.

Zopet javno zadoščenje mariborskemu „Podpornemu društvu železničarjev“

Bliža se mesec majnik, ko bo poteklo ravno 5 let, odkar je bilo razpuščeno na zahtevo »narodnih« železničarjev potom bivšega velikega župana dr. Schaubacha »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«. Glavna razloga za razpust sta bila očitka »potvarjanja« knjig društvene blagajne in nakup hiše »Ljudskega doma«, češ, da v pravilih ni predvideno nalaganje denarja v nepremičnine.

Glede vodstva denarnih knjig je dobilo razpuščeno načelstvo »Podpornega društva« najsičajnejše zadoščenje pred sodišči s tem, da so nasprotniki zgubili vse kazenske tožbe in ovadbe, ki so jih naperili proti voditeljem društva, ker so se izkazali očitki kot popolnoma neutemeljeni.

Še lepše spričevalo o pametnem in dobrem gospodarstvu z društvenim denarjem pa si je dalo prejšnje vodstvo s tem, da je nakupilo hišo »Ljudskega doma«. Tako je namreč storiло sedaj tudi ljubljansko »Pod-

porno društvo«, ki je v rokah »narodnih železničarjev«. To društvo je imelo v nedeljo občni zbor in poroča o tem »Jutro« med drugim: »Ker je gotovina (društva) zamrznila in ne morejo denarni zavodi izplačevati denarja niti za tekoče potrebe, je društvo lani s knjižicami kupilo hotel »Tratnik«, ki ga je lepo preuredilo itd.«

Mariborsko društvo, katerega sicer niso vodili »narodni«, ampak je bila »marksistična« večina, pa se ni spuščalo niti v risantna pridobitna podjetja s hoteli, ampak je kupilo stanovanjsko hišo, ki je niti ni bilo treba »lepo preurejati«, ter stanuje v njej veliko število revnih železničarskih rodbin. Sedaj po 5 letih so šele prišli »narodni« za marksisti, toliko osvraženi, da so začeli na podoben način reševati »zamrznilo gotovino« in vendar pritožba mariborskega »Podpornega društva« radi razpusta še vedno ni rešena. Ali naj čakamo tako dolgo, da bodo morda tudi z našim denarjem kupili in lepo preuredili kak hotel?

Ljubljana

Ljubljanski brezdomci

Mestna gramozna jama, kjer se vrše pripravljala dela za zidavo nove mestne šole za bežigradski okraj, je bila doslej bivališče najrevnejših ljubljanskih slojev, brezposelnih družin, kjer so stanovali v be-raskih barakah brez vsega imetja. Sedaj je treba to jamo izprazniti in brezdomci se morajo raziti na najrazličnejše kraje, da si preskrbe streho, ker drugače grozi onim, ki v Ljubljano niso pristojni, izgon v domovinske občine, katerih nekateri niso videli že od rojstva sem. Dobri so bili ti ljud-

je v Ljubljani, dokler so bili zaposleni in potrošili ves zaslužek v Ljubljani. Brezposelnega se seveda vsakdo brani in tudi domovinska občina ga ne bo z veseljem sprejela. Ker vseh barakarjev, kolikor so se morali izseliti, niso mogli spraviti drugam pod streho, sta se dve družini že morali preseliti pod prizidek pri stadionu ob Tyrševi cesti, da imata vsaj streho nad glavo in da se vsi številni potniki po frekventirani Tyrševi cesti lahko prepričajo, kako dobro se godi nekaterim v Ljubljani.

ditve nove Linhartove ulice se morajo poštne delavnice preseliti. Dosedanja pogajanja med mestno občino in poštним ravnateljstvom so bila brezuspešna, ker se niso mogli zediniti o odkupnini. Z ozirom na dejstvo, da je tvrdka Jugo-Stejer, ki dolguje mestni občini približno Din 800.000.—, prišla v težkoče in ustavi obratovanje v Ljubljani, se računa, da bo prišlo do sporazuma med to tvrdko in mestno občino, da bi mestna občina odkupila delavnice te tvrdke in tam uredila za poštno direkcijo nove delavnice.

Sopraga dr. Koruna umrla. V starosti 36 let je po operaciji preminula ga. Cana, sopraga dr. Koruna. Pogreb je bil v nedeljo, dne 11. t. m. Pokojnica je bila rodem iz Srbije iz Valjeva ter se je udeleževala zlasti v ženskih karitativnih društvih.

Maribor

Čevljarji protestirajo, tovarnarji odločajo. V Mariboru imamo več veletrgovin izdelkov velikih čevljarjskih tovarn, kakor: »Bača«, »Peko«, »Humanica«, »Akris« in druge, ki proizvajajo drugje, samo prodajajo v Mariboru, kjer pa 200 domačih čevljarjskih mojstrov prekrižanih rok čaka na klijente. Pa so zvedeli, da hoče še neka zagrebška tovarna otvoriti v Mariboru svojo trgovino čevljarji so takoj sklicali shod in sestavili energično protestno resolucijo, ki so jo poslali na pristojna mesta. Pa vse ni nič pomagalo: te dni se je zablestel na vogalu Prešernove ulice in Aleksandrove ceste, nasproti trgovine »Bača«, nov zlat napis »Astra«. Maribor je torej zopet za eno trgovino čevljev bogatejši, mariborski čevljarji pa za eno upanje, da bi se jim položaj zboljšal, revnejši. Znak časa. Obrt propada, požrla jo bode industrija. Vrste proletarijata se množe.

Predavanje »Svobode«. V sredo, dne 7. t. m. je predavala v okviru predavanj »Svobode« s. Milica Stupanova o temi: »Teorija dednosti in vzgoja«. Predavanje je bilo nad vse zanimivo, ker je predavateljica obravnavala snov zlasti iz vzgojnega stališča in prikazala številne napake, ki se dogajajo pri vzgoji mladine. Predavateljica je žela za svoja izvajanja obilo zasluženega priznanja. Po predavanju se je vršila kratka debata. Obisk je bil zadovoljiv. — Minulo sredo pa se je vršil diskusijski večer, ki ga je vodil s. prof. Teply. Nadaljevala se je debata o »Morali in etiki«. Obisk bi lahko bil lepši.

Gosp. Sessler iztožil nacionalista g. Hitija. Na maskeradi športnega kluba »Maribora« je urednik nacionalističnega tednika Hiti napadel zasebnega uradnika g. Eduarda Sesslerja, ga tiral iz dvorane in mu pri tem raztrgal obleko. Gosp. Sessler je vložil radi tega proti Hitiju tožbo na plačilo odškodnine Din 4.000.— V četrtek, dne 15. marca t. l. bi se imela vršiti pri sreskem sodišču o tej tožbi proti g. Hitiju razprava. Pri oklicu zadeve pa se je javil samo zastopnik Sesslerja g. dr. Rapoc in zahteval, da se izreče zamudna sodba, ker tožbenega g. Hitija ni bilo. Sodnik je sodbo izrekel. Čez nekaj časa nato pa je prišel kot zastopnik g. Hitija, odvetnik dr. Vavhnik, češ da on zastopa g. Hitija imenom dr. Snuderla, a bilo je že prepozno.

Občni zbor centrale »Prvega delavskega kolesarskega društva v Mariboru« se bo vršil v nedeljo, dne 18. marca ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu v Vetrinski ulici (gostilna Zlati konj). Članice in člani se pozivajo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Prijatelji društva dobrodošli!

»Svoboda« Maribor. V sredo, dne 21. marca t. l. ob 20. uri predava v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, g. dr. Travner o velikih

Zmaga rdeče liste v „Petoviji“

V tovarni »Petovija« v Ptujju so se vršile minuli četrtek ponovne volitve obratnih zaupnikov. Plavi so tudi v Ptujju na vso moč kričali, da »marksistov« ni več itd. Posluževali so se pri agitaciji vseh mogočih metod, toda delavstvo jih je pošteno zavrnilo.

Za rdečo listo je bilo oddanih 99

glasov (4 zaupniki), za belo listo (nacionalistično) pa 49 glasov (2 zaupnika).

Čestitam ptujskim sodrugom k zmagi, in to tembolj, ker so vzlic vsem grožnjam vzdržali in volili rdeče! Izvoljeni zaupniki bodo z delom pokazali, da so vredni delavskega zaupanja.

Iz dežele, kjer gospoduje črni fašizem

Spomenik c. kr. apostolstva.

V Mürrzuschlagu na Gornjem Štajerskem je bil seveda nekoč tudi spomenik Franca Jožefa I., ki je hodil semkaj večkrat na lov. Po preobratu so spomenik odstranili in ga spravili v posebno shrambo. Po zmagi črnega fašizma niso imeli oboževalci nekdanjih črnozlatih časov nobenega drugega posla, kakor da so s primerno slovesnostjo — z godbami, šolsko mladino in patriotskimi govori — postavili spomenik zopet na prejšnje mesto. Take provokacije pa kajpada proletarijat ni mogel trpeti. Našel se je pogumen človek, ki je vtaknil kipu »sivolasega« vladarja, ki je pogljal »svoje« narode v vojno, v usta dinamitno patrono in jo zažgal. Dinamitna patrona je razgnala glavo — na silno žalost njegovih oboževalcev. Dober nauk tištim, ki sanjajo o restavraciji!

Kako se godi zaprtim Schutzbündlerjem v Brucku ob Murji?

V avstrijski vstaji so se poleg dunajskih delavcev zlasti še odlikovali bruski delavci, ki jih je vodil s. Koloman Wallisch. Naši čitatelji se še gotovo spominjajo, da so delavci štirikrat zavzeli Bruck v bojno na nož. Po propadu vstaje so zaprli v posebno poslopje okrog 500 Schutzbündlerjev, ki so bili v tem poslopiju stlačeni kakor sardele v skatlici, tako da niti jesti niti spati niso mogli. Pred nekaj dnevi je prinesel dunajski »Interessantes Blatt« sli-

ko tega poslopja in je pod sliko napisal, da smejo svoji jetnikje vsak čas obiskati. S to sliko je skušal fašistovski dunajski režim zavrniti govornice, ki so se širile o strašnem trpljenju bruskih delavcev. Da pa so bile te govornice resnične, je dovolil zgovoren dokaz dejstvo, da je vseh 500 zaprtih Schutzbündlerjev stopilo v gladovno stavko. Režim si je izmislil pač največje mučenje delavcev s tem, da jim je onemogočil spanje. Tako se godi delavcem, če zavladajo v deželi fašizem, pa naj si bo že katerekoli baže.

Dunajski režim je ukradel tudi ves inventar delavske centrale za izobrazbo,

ko mu je delavski denar pravočasno ušel v Belgijo. Sodrugi »Svobodaši« se gotovo spominjajo na lepa skioptična predavanja, ki jih ima še ljubljanska Delavska zbornica in ki jih posoja raznim kulturnim društvom. Vse te skioptične slike je izdelala dunajska Centrala za izobrazbo (Arbeiter-Bildungszentrale). Poleg skioptičnih slik ima ta centrala še nebroj poučnih filmov in drugega vzgojnega materiala. Vse to pa je sedaj vlada zasegla in oddala v uporabo heimwehrovskim organizacijam. Radovedni smo samo, kako bodo uporabljali predavanja, kakor »Rdeči Dunaj«, »Kmetijski upori«, »Pravice delovne žene«, »Grozote svetovne vojne« itd.

ko krščanskih Italijanov pobilo. Ni nam pa treba iti za desetletja nazaj. Avstrijska zemlja še ni popila vse krvi, kar je pretilo blagoslovljeno klerikalno orožje. Zato proč s klerikalizmom, proč s fašizmom! Mi se borimo za življenske pravice delovnega ljudstva, za svobodo človeštva!

Jesenice

»Rdeče rože« na odru v Delavskem domu na Savi. V nedeljo, dne 25. februarja t. l. je uprizorila javorniška »Svoboda« na odru Del. doma na Savi znano socialno dramo »Rdeče rože«. Ta prikaz socialnih bojev delavstva je napolnil dvorano do zadnjega kotička, vendar je še kljub temu moralo mnogo obiskovalcev oditi. Igralci so podali vse iz sebe in pokazali res, da so se v igro vživeli. Koga naj hvalimo? Saj se igra hvali sama in zanimanje, ki vlada za ponovitve, je najboljša pohvala. Ne rečemo, da je bilo vse prvovrstno. Marsikaj bi treba še popraviti. Glavni zaupnik bo moral postati še odločnejši, saj je on nositelj vse borbe in vsega dejanja, njegov svak naj postane bolj naraven, naj izgubi tremo in naj manj recitira in deklamira, nego naj več govori prirodno. In še morda pri komu bi dodali kaj. Toda celota — in to je glavno — je bila dobra, bo naj pa še boljša. Najbrže bo to pokazala tudi že repriza. S. Kelich kot režiser naj se v igro še bolj vživi in prenese to doživetje na igralce. Predolgi odmori so pa zelo mučni. Vso enotnost in napetost pokvarijo in človeka mučijo. Naj se skrajšajo, saj je to mogoče. Javorniški Svobodi je bila ta vprizoritev v pohvalo, prav tako tudi vsem sodelujočim. Še večkrat kaj takega.

Bela opojnost (Beli vrabi) je naziv zimsko-sportnega filma, ki ga uprizori v soboto, dne 17. t. m. in v nedeljo ter ponedeljek, dne 18. in 19. t. m. ob 3. uri popoldne in ob 8. uri zvečer Kino Radio. Režija dr. Arnold Franck. V glavnih vlogah Leni Riefenstahl in Hannes Schneider.

Lesce

Dramatični odsek »Svobode« v Lescah uprizori v ponedeljek, dne 19. marca t. l. (na Jožefovo) ob 7. uri zvečer v dvorani osnovne šole v Lescah lepo dramo »Mrak«, napisano od Pecije Petroviča. Vsi se vabijo, da posetijo to igro v največjem številu.

Ribnica na Pohorju

Mi pa ostanemo kakor smo bili. Naša podružnica Delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda« je v težkem položaju. Brezposelnost, ki je med našimi kamnoseškimi delavci stalen gost, je hud nasprotnik vsakega kulturnega dela, ki zahteva tudi sicer mnogo materijelnih žrtev. Razven tega pa naši zagrizeni nasprotniki nastopajo z vso silo, da bi uničili našo podružnico. Težave smo imeli tudi z odrom. Morali smo prositi druga društva, da so nam ga posodila, kadar smo imeli kakšno prireditev. Sedaj smo se odločili, da si bomo nabavili lasten oder. Zbrali smo nekaj denarja iz naše skromne blagajne, obenem pa smo se obrnili na nam prijazne kmete in smo jih naprosili za les. Domalega vsi so se odzvali in so nam darovali po svojih močeh, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. — Proti nam so se zarotile še druge sile. V Granitolomu, ki je last g. postajanačelnika v Breznem, smo Svobodaši in strokovničarji nezaželeni. Za nas ni dela in ne kruha. Pa se motijo

tisti, ki mislijo, da bodo s tem dosegli, česar si žele. Nasprotno. Delavci in vsi, ki z njimi čutijo, vidijo na tem primeru, kdo ostri razredna nasprotja. Ali ne potrjuje to našega stališča, da je dvojno krivično pustiti produkcijska sredstva v rokah privatnikov, da lahko po mili volji gospodarijo nad ubogo rajo in ji ukazujejo? Toda časi se izpreminjajo in še eno si zapomnite vsi, ki se vas to tiče — svet se vrti, čas hiti in kakor se posojuje, tako se vrača. — Baš za to pa ostanemo to, kar smo bili!

Leše pri Prevaljah

Volitve v II. skupino rudarske zadruge so že daleč za nami. Naciji so pri nas pogoreli, čeprav so se z vso silo zagnali v naše naselje, da bi ga osvojili. Da bi se jim to lažje posrečilo, so poslali nad nas dezertarja iz naših vrst, misleč, da bo ta najbolje vedel, kako in kje je treba prijeti preštantane marksiste, da bodo izgubili glavo in tla pod nogami. Pa so slabo zadeli. Mi smo o tem gospodu že slišali in vemo, da se je udnjal nacijem, ker so mu, ubogemu upokojencu, preskrbeli postransko službo, dočim mu je »korumpirani« socialisti, ki stoje na stališču, da upokojenec nima pravice odjedati kruha mladim ljudem, niso dali. Zato smo takoj vedeli, s kom imamo opravka. Na Leše so gospodje navallili z več strani, takorekoč iz cele Mežiške doline. Tam nekje iz Guštana jih je prikoralo 20 s trobentačem na čelu. Menda so mislili, da bodo Leše s trobljenjem zavzeli, kot to čitamo v svetem pismu o mestu Jerih. Rudarjev je prišlo v celem kakšnih dva do pet, ostali pa so bili upokojenci in nekaj žen. Zanimivo je bilo čuti govornika, ki je povzdigoval Hitlerja in pokopal marksiste. Rekel je, da bi tudi v Jugoslaviji potrebovali kakega takega Hitlerja, da bi pometel gnulob in mrčes. Takoj smo si mislili, da bi bil gospod dezertar za tak posel najbolj pripraven, začel bi pa lahko kar pri... Udrihal je čez »Svobodo« in je rekel, zakaj ste, fantje, pri »Svobodah«, ko pa svobode v tovarni sploh ni. In kar jo je še, smo si rekli mi, bi nam jo gospod govornik s svojimi prijatelji rad vzeli. Zelo smo se tudi čudili njegovim izvajanjem o papežu. Svoj čas smo brali v njegovem lajbžurnalu ostro obsodbo »Volksstimme«, ker je prinesla znanstveno razpravo o prazniku obrezovanja, češ, da žali verski čut. Ta gospod pa je rekel, da je med papežem in oslom le ta razlika, da ima papež križ spredaj, osel pa zadaj. Ko je s papežem končal, se je spravil nad s. Arha, nato pa na s. Pliberška. Zanimivo je, da moč meri vsakega po svojem kopitu. Volitve so pokazale, da kakšni D-eji, ljudje, ki so bili najprej radikalni socialisti, potem komunisti, nato Bernotovi pristaši in končno naciji, ne bodo zlepa dobili rudarjev na svojo stran. — Še bolj pa so smešni J-oveti, ki v pijanem stanju kriče živijo komunizem, delavce pa bi radi učili državotvornosti in nacionalizma. To je slika iz zadnjega našega volilnega boja. Prinesli smo jo, da se ne bo pozabilo, kdo so naciji in kakšni so. Leški rudarji vemo, da fašizem le podaljšuje delavsko trpljenje, zato proč s fašizmom! Zivela mednarodna delavska solidarnost!

KATERA GOSPODINJA NE MORA DANES ŠTEDITI?... a v resnici štediti, ako rabi samo Pravo Kathreiner Kneippovo sladno kavo! Ne samo, da ima fini okus, ampak je tudi zelo zelo izdatna in rabi malo sladkorja.

Proti redukciji žen

Žene v obrambo svojih pravic

V nedeljo je bil v Ljubljani ženski protestni shod proti nameravani redukciji žen v javnih službah. Za zvezo akademsko izobraženih žen je govorila profesorica Grahor-Skerf, ki se je izrekla proti redukciji žen sploh. Izobrazba žen v današnji dobi je dota. Ali se odloči žena za poklicno udejstvovanje ali rodbino, vedno je oškodovana. Prisiljeni celibat je pa marsikateri ženi v nesrečo. Rodbina sloni danes na zaslužku obeh zakoncev, zato politika redukcije žen v službah razdira zakone, zlasti, ker se že govori o znižanju plač možkim. Za železniške uradnice je govorila Ela Horvat. Govornica želi, da bi bili možje v parlamentu očetje petih hčera, pa imeli samo po 3000 Din mesečnih dohodkov. Kako bi tedaj govorili? Z redukcijami se ogrožajo rodbine, ne da bi se pomagalo tam, kjer treba. Reducira naj se tam, kjer so dvojni zaslužkarji, v večkratnih službah, razni honorarji za službe, ki se jih ne vrši. Pri blagajnah so nameščene večinoma žene, ker so vestne in zanesljive. Redukcija žen bi torej ne bila v interesu službe.

A. Vodé je referirala v imenu učiteljic in »Ženskega pokreta«. Boj proti ženam tira ženo na »srednjeveško Golgoto«. Delavčeva in kmetiška žena morata v zakonu bolj garati kakor pred vstopom v zakon, a ju nihče ne štiti z ozirom na njih rodbine. Vse žene so danes prisiljene s svojim pridobitnim delom prispevati k vzdrževanju rodbine. Žene zahtevamo pravico do dela, vse drugo je iluzorno. Govornice so tudi omenjale vojno dobo, ko se je pozivalo žene na delo, »da ne propade človeštvo in država«. — Žena ima pravico zahtevati gospodarsko, kul-

turno in politično enakopravnost. To je bil refren govorov.

Sprejeta je bila tudi resolucija, ki se zavzema za navedena načela.

K resoluciji je govorila za »Zvezo žen in deklet« s. M. Rakovec, ki je rekla med drugim:

Stroj, ki bi danes moral biti v blagoslov človeštva, je postal prokletstvo, zato, ker se dopušča, da si posamezniki z njim kupičijo milijone, dočim drugi brez dela stradajo vsakdanjega kruha.

Mnogi so prišli do napačnega zaključka, da bi bilo treba zaježiti tehniko, da bi zopet vsi ljudje dobili dela? To je zelo napačna misel. Tehniko je, kolikor mogoče pospeševati. Zakaj bi se mučil človek, če to mesto ni ga opravi mrtev stroj, treba je samo preurediti metodo gospodarstva, da bo imelo od napredka tehnike korist vse človeštvo, ne le posamezni ljudje.

Potreba je napraviti vsako leto statistiko, za koliko človeških rok je napredovala tehnika in za koliko se mora skrajšati delovni čas. Dokler gospodje pri nas in drugod ne spoznajo te edine prave ureditve človeške družbe, bo vse prizadevanje, odpraviti nezaposlenost, samo kaplja v morje, pa četudi vse žene vržejo na cesto. Bolj in bolj bo rasla nezaposlenost, širili se bodo ropi in tatvine, delamrznost in prostitucija, kar bo v breme in sramoto še poznim rodovom.

Svet je ustvarjen za vse ljudi, ki nimajo le pravico, temveč tudi dolžnost, da vsi delajo, naj bo kateregakoli stanu. Eden z glavo, eden z rokami, vsak po svoji zmožnosti. Vsakemu delu naj se prizna pošteno plačilo.

Današnja družba je jako čudno urejena. Pravijo, mož mora delati in skrbeti za ženo! Dokler žena res dela samo za moža, je to tudi njegova dolžnost. Kakor hitro pa rodi otroke, začne delati za človeško družbo, ki bi morala biti toliko pravična, da ji prizna vsaj toliko, kolikor vsakemu, ki si s trdim delom služi kruh.

Koliko more in koliko hoče mož skrbeti za ženo, imamo predobro izkušnje. Danes večina mož zasluži tako malo, da niti sebe

ne more pošteno preživeti in se ženi zato, da bi mu žena s svojim delom in zaslužkom k temu pomagala. Ako pa zasluži res tudi toliko, da bi to lahko storil, kje so zakoni, da bi ga k temu prisilili? Ako mož hoče, svojo tedensko ali mesečno plačo, lahko zapravi, ženo pa še pretepe, če mu to očita.

Taka je pravica tiste žene, ki ji pravijo, da je samo pri možu in otrokih njen kruh. Danes svet prideluje vsega toliko, da so vsa skladišča prenapolnjena, a namesto bi dali ljudem dela in zalužka, da bi te dobrine pokupili, jih zmečejo raje v morje ali sežigajo na grmadah. Tako bo pisala zgodovina o kulturi današnjega rodu.

Naslednja resolucija je bila soglasno sprejeta:

1. Oblasti naj z vsem vplivom prepričujejo, da bi se protistavno reševala brezposelnost na škodo žen, zaposlenih v državnih, samoupravnih in privatnih službah (čl. 19. ustave).

2. Zabranjeno naj se redukcije in sistematiziranje službenih mest po spolu.

3. Določiti naj se maksimum dohodkov.

4. Odpravijo naj se vse sinekure in vsa plačana častna mesta.

5. Najodločneje naj se preneha vsa protekcija, ki danes posebno kvarno vpliva na javno življenje.

6. Ukinejo naj se vsi specialni honorarji za delo, ki se vrši med uradnimi urami.

7. Prepreči naj se, da ena oseba vrši več poslov in prejema večkratno plačo, dočim drugi nimajo nobene zaposlitve.

8. Razbremene naj se prezaposlene osebe v uradih in v šolah.

K temu vprašanju smo v našem listu večkrat poudarili socialistično delavsko stališče. Prav in primerno bi še bilo povedati, kako žene izkoriščata gospodarstvo. To je zelo boleča točka, socialno najbolj kričiča, ker tira ves družabni sistem in »red« v absurdnost.

Zahteve privatnih nameščencev

Iz mariborske oblastne podzveze Saveza privatnih nameštenika Jugoslavije

V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil občinski zbor oblastne podzveze SPNJ v Mariboru v Celju v Delavski zbornici. Obširna poročila podzveznega odbora, ki so jih podal predsednik J. Petejan in drugi funkcionarji, so bila soglasno odobrena. Poleg odborovih poročil se je razpravljalo na občnem zboru o pokojninskem zavodu in o aktualnih zahtevah nameščencev ter se je soglasno sprejela resolucija, ki zahteva ukrepe proti nezaposlenosti, ureditev preskrbe nezaposlenih, strogo izvajanje zaščitnih zakonov ter sklenitev zakona o minimalnih plačah, ker podjetniki izrabljajo krizo za znižavanje plač in odpuščanje nameščencev. Bednostni fond se ne uporablja v prave namene. Bednostni fond naj služi preskrbi nezaposlenih delavcev in nameščencev ter se odkazuje v upravo borzom dela, delavskim zbornicam in organizacijam. Za občinska in druga javna dela naj preskrbe občine s svojim proračunom ne pa delavci in nameščenci z raznimi davki, ki večinoma niti ne preživajo v njih. Bednostni fond je torej najmanj potreben temeljite reforme. Z ozirom na amandement v finančnem zakonu za 1934-35, da naj se razširi pokojninsko zavarovanje za nameščence na vso državo, je konferenca poudarila, da naj se pokojninsko zavarovanje razširi na vse nameščence v zmislu obrtnega zakona. V ta namen je konferenca poslala ministru socialne politike telegram, v katerem apelira, da naj se pokojninsko zavarovanje z amandementom razširi tudi na trgovske in druge nameščence. Sedež oblastne podzveze ostane nadalje v Mariboru. V odbor so bili izvoljeni zastopniki vseh podružnic. Število članstva je v minulemu letu kljub krizi naraslo. Občnega

Celje zopet poplavljeno. Narasla Savinja je zopet poplavila mestni park in nižje predele mesta ob levem bregu.

Delavski sport

Sportni klub »Retje« v Trbovljah priredi ob priliki petletnice klubovega obstoja sportni dan s sodelovanjem vseh trboveljskih klubov. V nedeljo, dne 18. t. m. ob 8.30 nastopijo rezervna moštva klubov Amater : Retje in Trbovlje : Dobrna. Popoldne ob 14.30 kot predtekma zmagovalca dopoldanskih tekem. Zmagovalec dobi kip nogometaša. Ob 16. uri glavna tekma Jadrana, Ljubljana : Retje, Trbovlje. V ponedeljek ob 14. uri tekmujejo I. moštvi klubov Amater : Trbovlje in Dobrna : Retje ter končno zmagovalca teh tekem. Igra se 2 krat 30 minut. Zmagovalec dobi krasno spominsko zastavico. Vse tekme se odigrajo na igrišču Amaterja. Darila so razstavljena v izložbi trgovine Delavski dom. — Prijatelji nogometa vljudno vabljeni!

Kvalitetni čevlji
za vsakogar že od Din

98°-

Pristopajte k
zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din,
delež 125 Din. Vsak delavec,
delavka naj smatra za svojo dolžnost da
bo član te delavske zadruge.

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Frankopanova ul. 37, v lastni hiši

Poštni čekovni račun št. 13.143, podružnica Ljubljana

Telefon št. 2635

Vabilo k

62. letnemu
občnemu zboru

ki se vrši v ponedeljek, 19. marca ob
8. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Predložitev računskega zeključka za leto 1933
3. Poročilo nadzorstva in odobritev računskega zaključka
4. Volitve
5. Določitev najvišjega zneska, do katerega se dajejo posojila in sprejemajo hranilne vloge
6. Predložitev poročila o reviziji Zveze gospodarskih združenj
7. Razno

Peter Brauchardt, predsednik

V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri se vrši občni zbor eno uro pozneje, to je ob 9. uri, pri vsakem številu navzočih članov.

Znižujemo cene damskih plaščev

prej 490°—, 590°—, 690°— 790°— 890°—
sedaj 450°—, 490°—, 590°—, 690°—, 750°—

Še ni prepozno!

Zima še traja, izkoristite priliko, dolgo se
boste veselili tako ugodnega nakupa!

Prepričajte se

o starih cenah na tovarniških etiketah!

TIVAR-OBLEKE